

Migratierecht

Tussen mens en staat

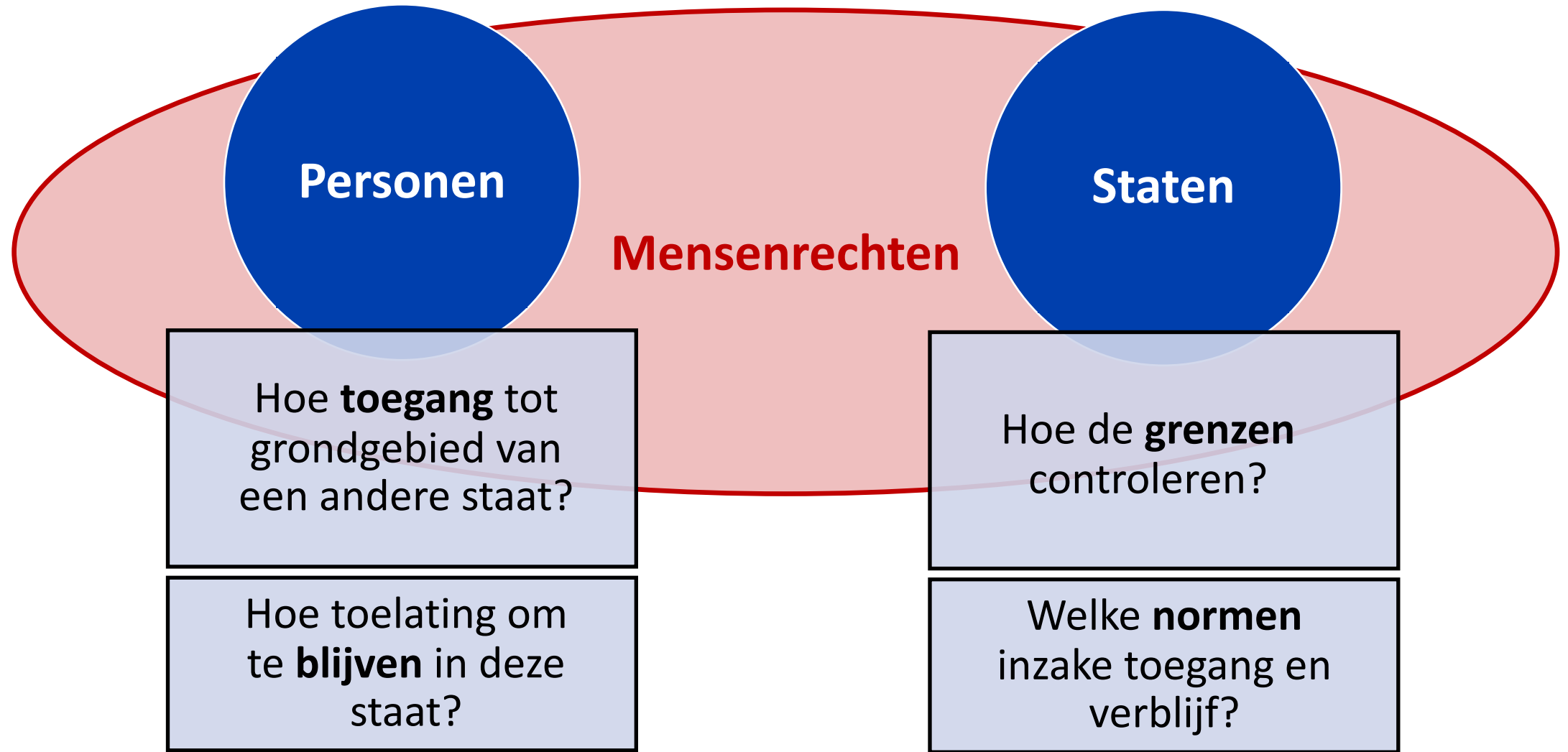
Prof. Ellen Desmet

UGent

UDL Brugge, 21 oktober 2024

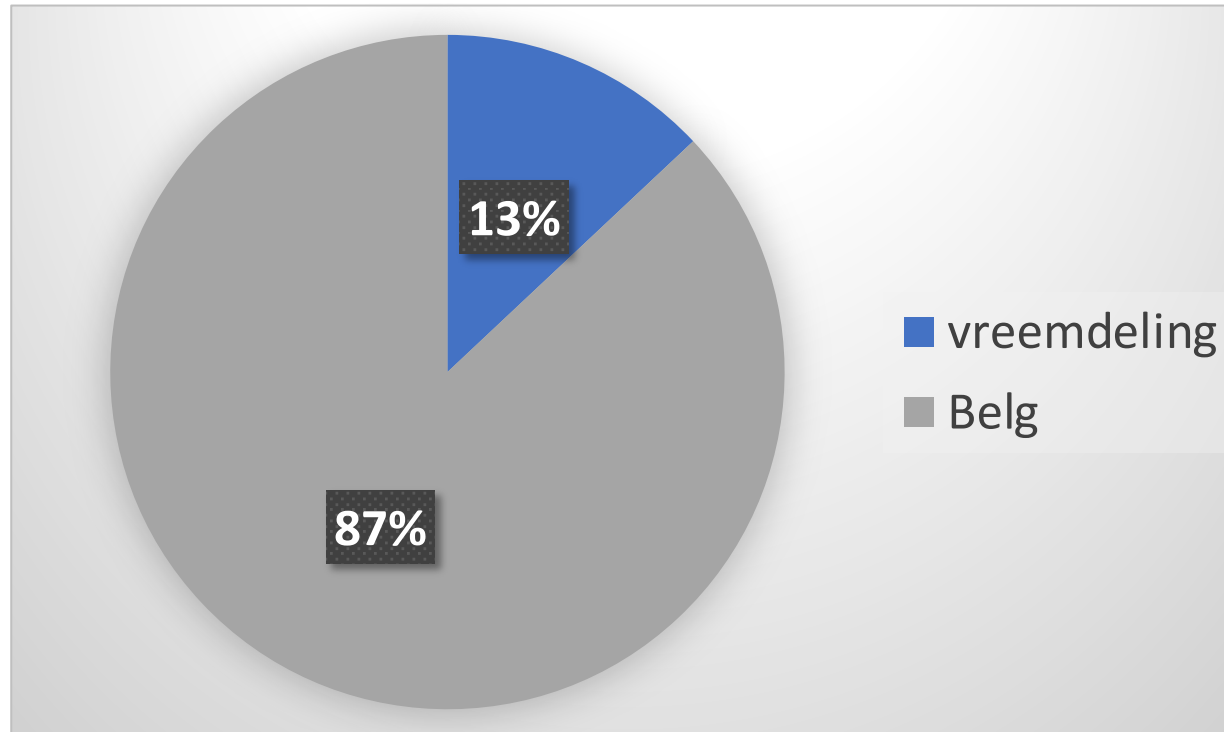
Migratierecht

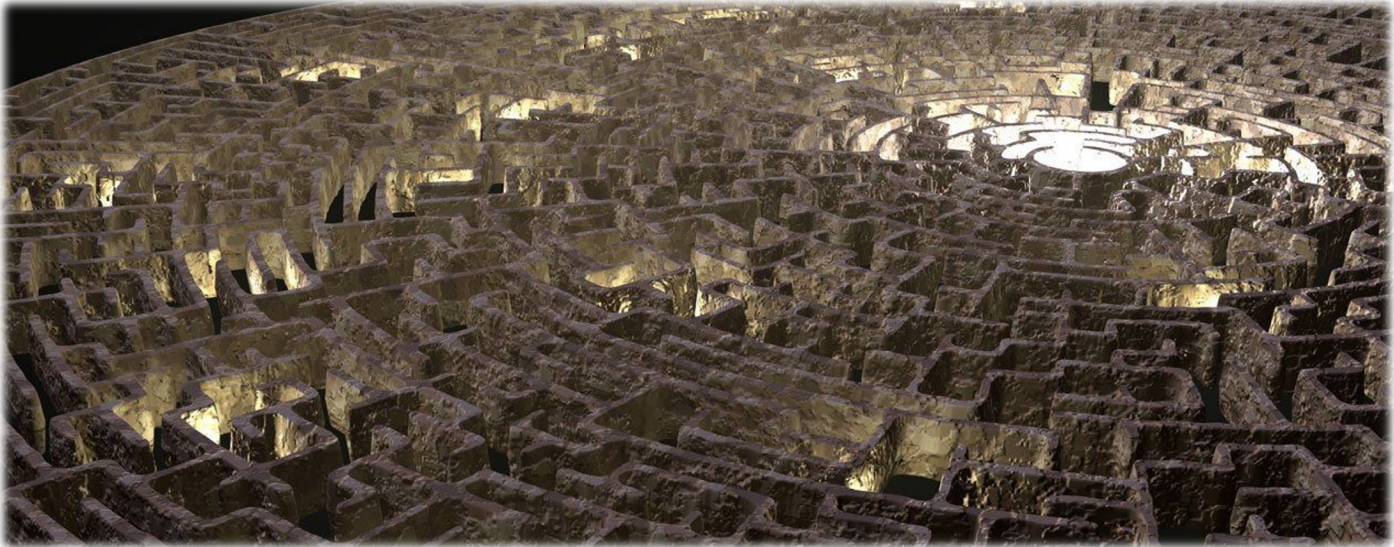
Migratierecht

15 DECEMBER 1980. - Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

1° vreemdeling : al wie het bewijs niet levert dat hij de Belgische nationaliteit bezit

Migratiererecht

Negen mensen

Anna

Werken als Unieburger

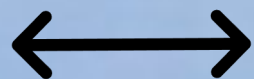

*De eerste keer ben ik naar België gekomen
als vrijwilliger. Ik woonde bij een gastgezin,
de beste mensen op aarde. Ik ben toen twee
maanden gebleven.*

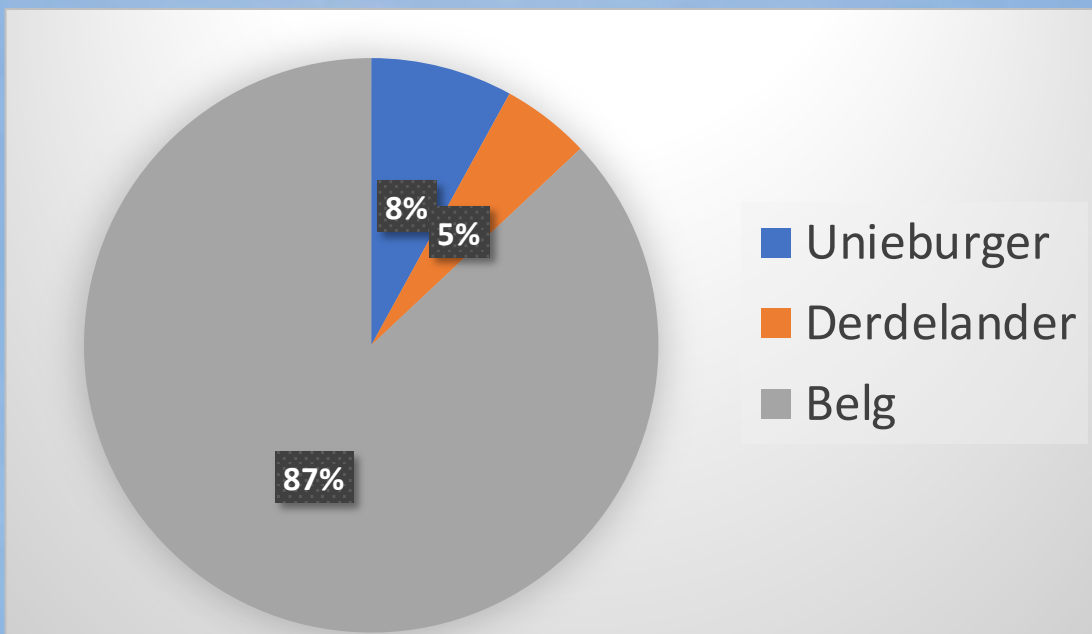

Unieburgers

Derdelanders

= nationaliteit
van EU-lidstaat

Unieburgers

+ familieleden van Unieburgers
+ IJsland, Liechtenstein, Noorwegen &
Zwitserland

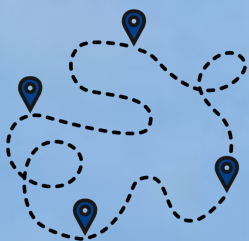

Recht op vrij verkeer

Kort verblijf (< 3 maanden)

 identiteit

 nationaliteit

*Uiteindelijk ben ik naar België teruggekomen,
omdat ik hier werk gevonden had. Toen heb
ik een aanvraag ingediend bij de gemeente
om me in te schrijven, met mijn
arbeidscontract. ...
Dat ging allemaal vlot.*

Recht op vrij verkeer

Lang verblijf (> 3 maanden)

1° werk

-> *werknemers, zelfstandigen en werkzoekenden*

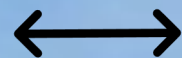
2° voldoende bestaansmiddelen + ziekteverzekering

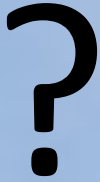
3° studeren

= 'mobiele'
Unieburger

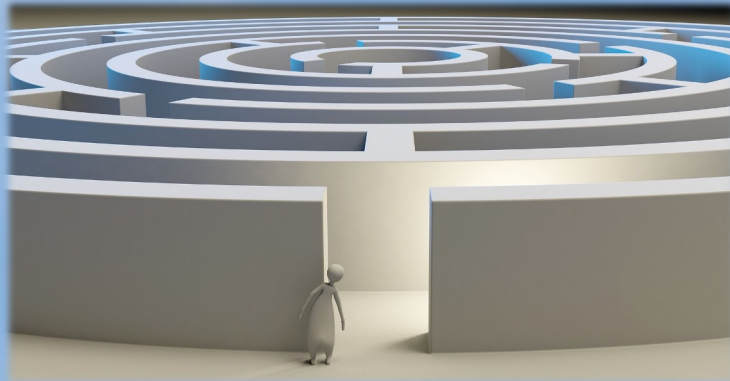
'statische'
Unieburger

**Hof van
Justitie**

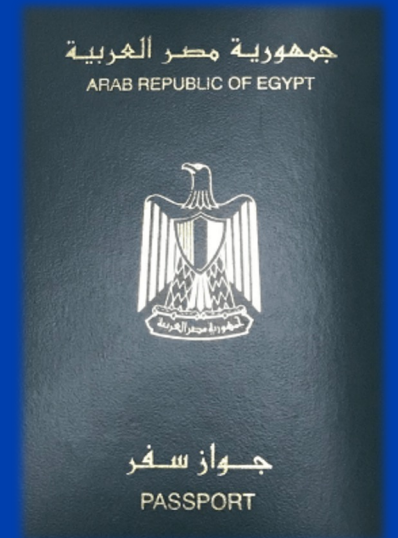
Voordelen als
mobiele
Unieburger

Darius

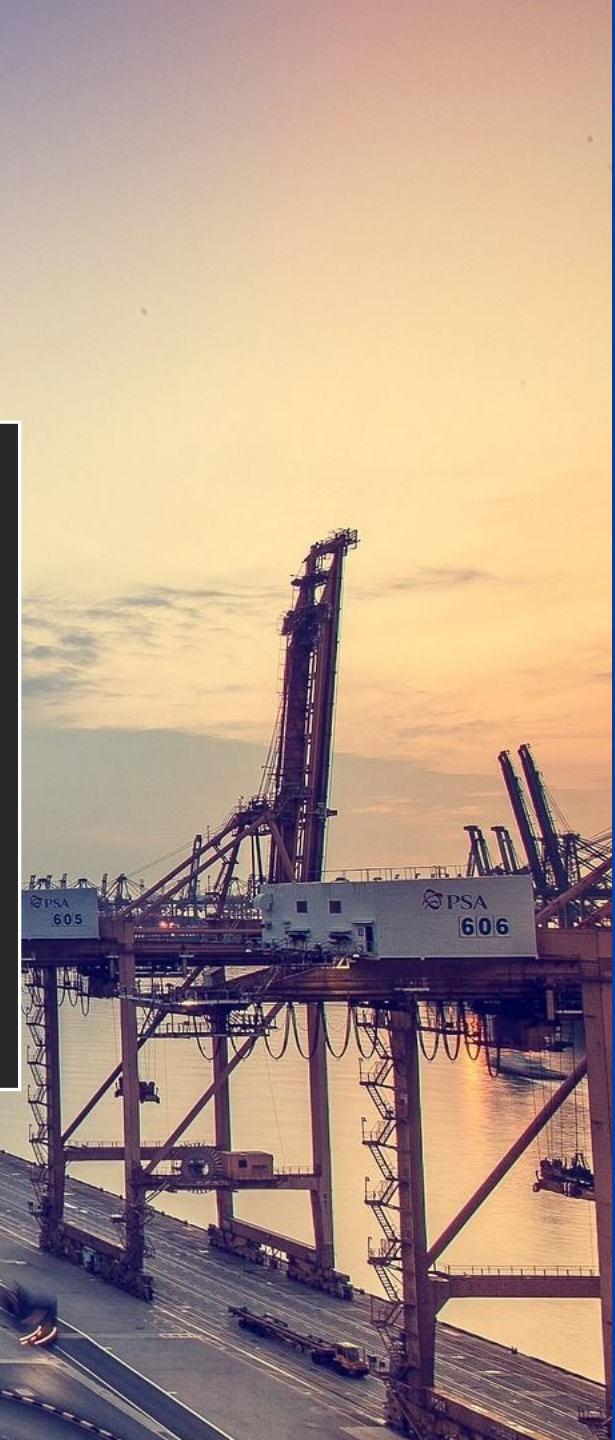
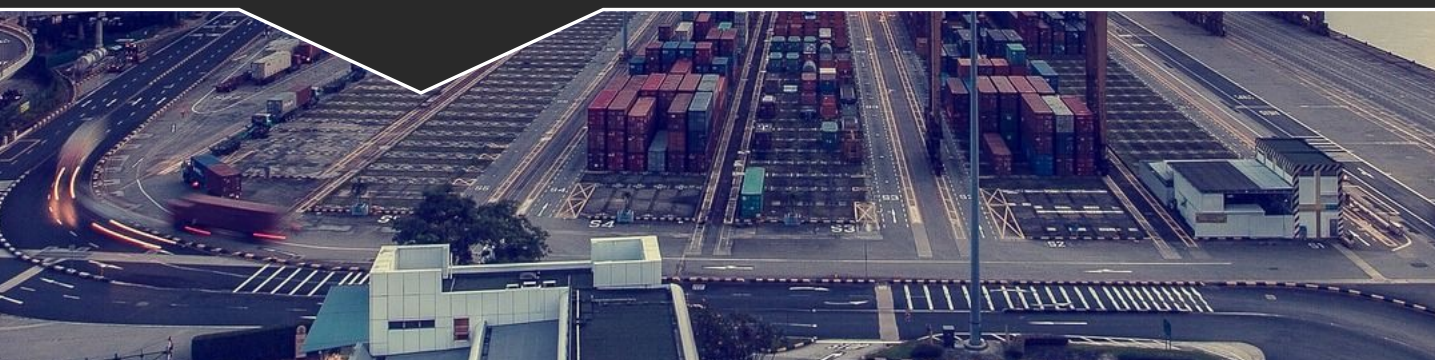
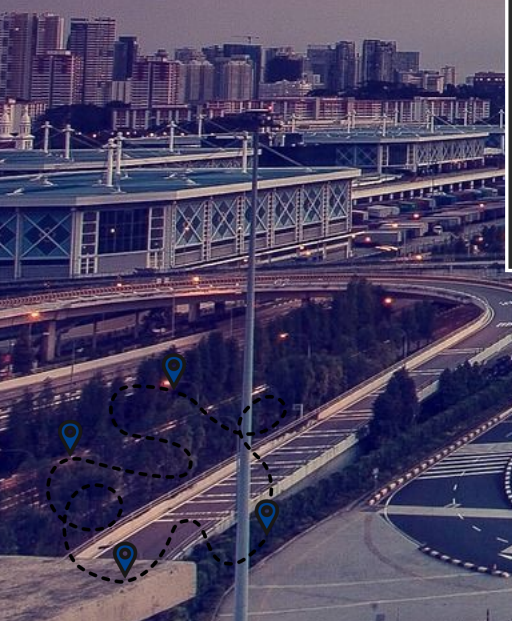

Werken als derdelander

*Ik ben industrieel ingenieur. Het bedrijf
waarvoor ik werkte, opende een afdeling in
België en zei dat ik naar België moest komen.
Het bedrijf startte het proces voor mij op, met
hulp van een advocaat.*

Gecombineerde vergunning

Toelating om te **werken**

Toelating om in België te **verblijven**

Vrijstelling van
arbeidsmarktonderzoek:

 Hooggeschoolden

 Middengeschoolden

->

knelpuntberoepenlijst

 ibz Vreemdelingenzaken

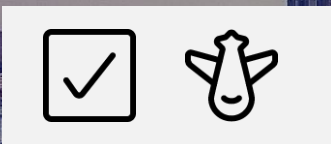

Visum

Visum **lang**
verblijf (type D)

Visum **kort verblijf**
(type C of Schengenvisum)

Reden van verblijf

Plaats van verblijf

Voldoende
bestaansmiddelen

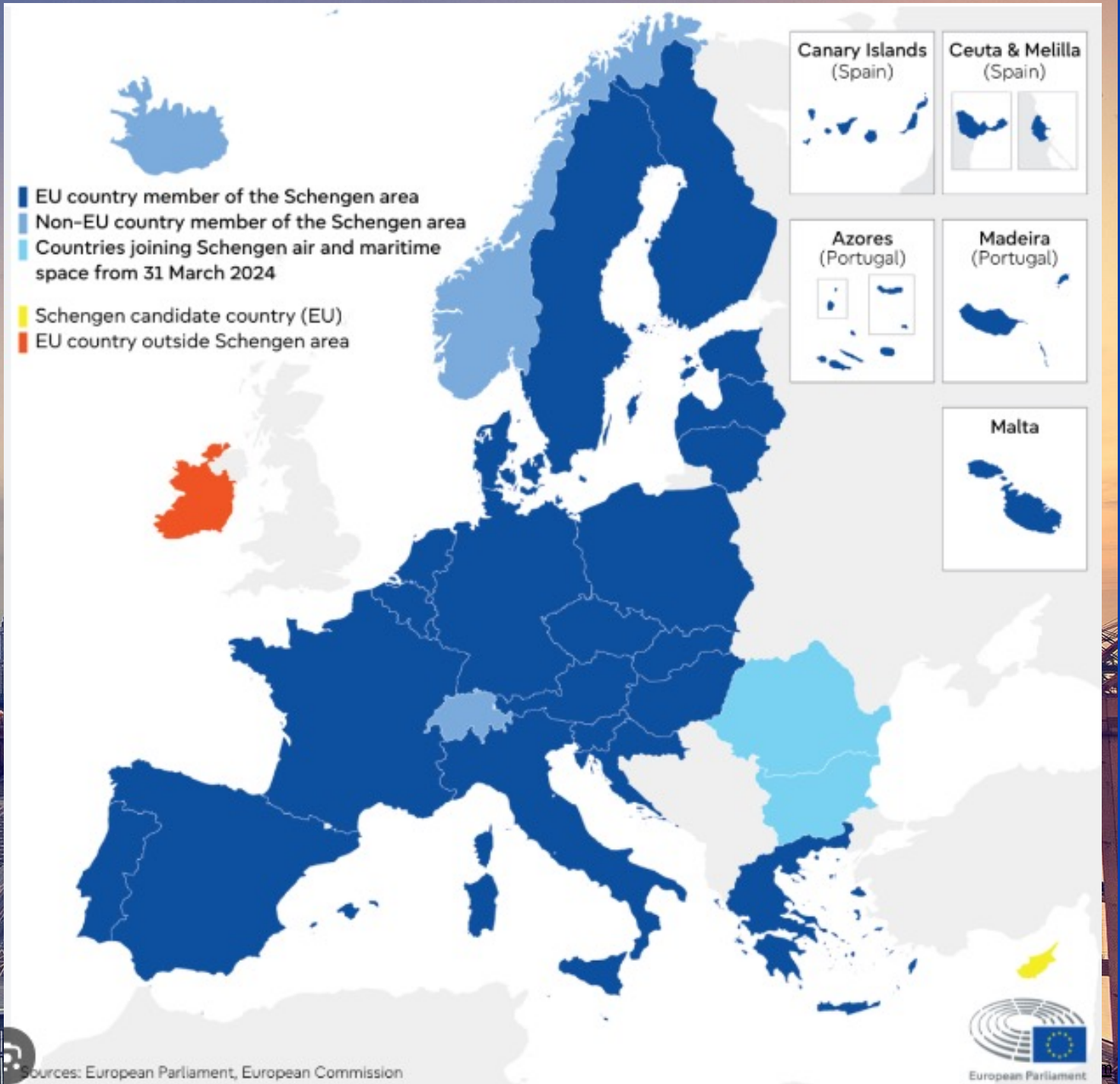

Schengenzone tijdig

Schengenzone

Afschaffing
interne
grenscontroles

Visum

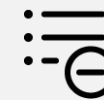
Visum **kort verblijf**
(type C of Schengenvisum)

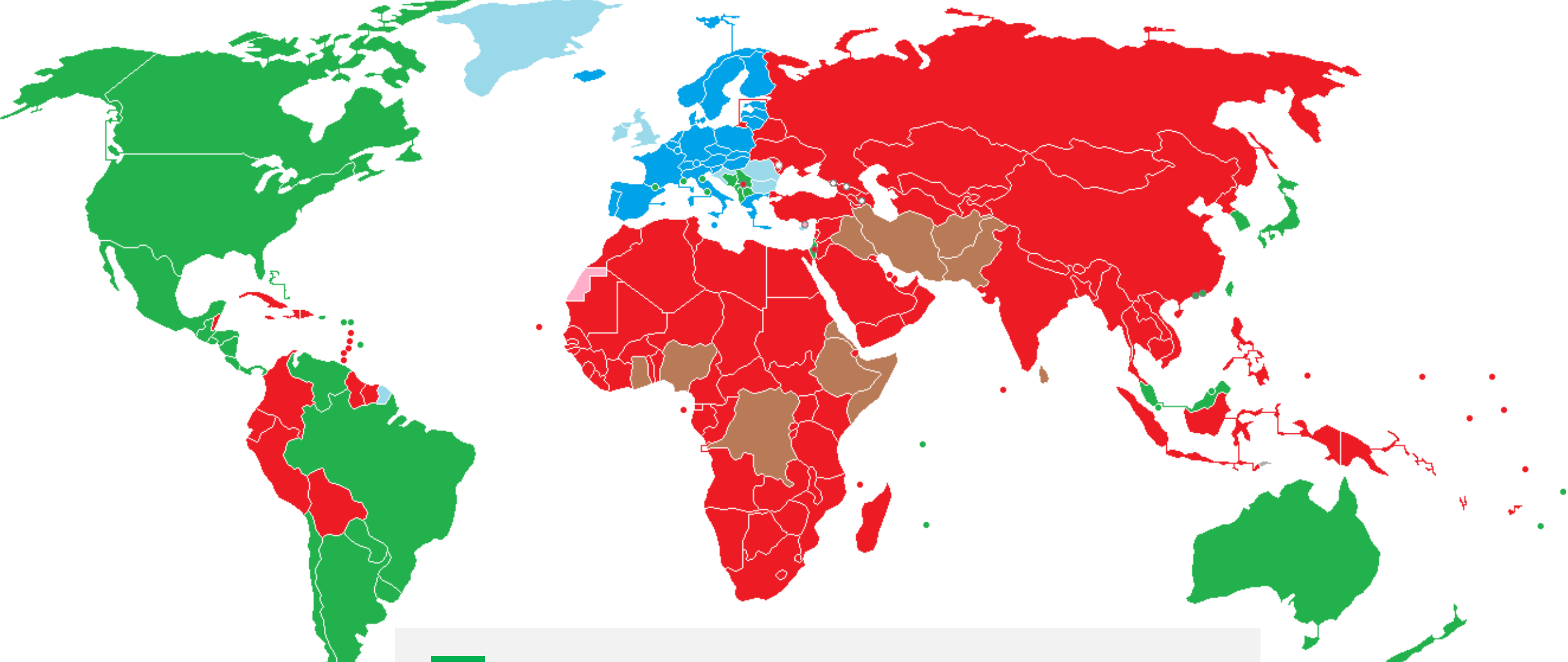

‘Witte’ lijst

‘Zwarte’ lijst

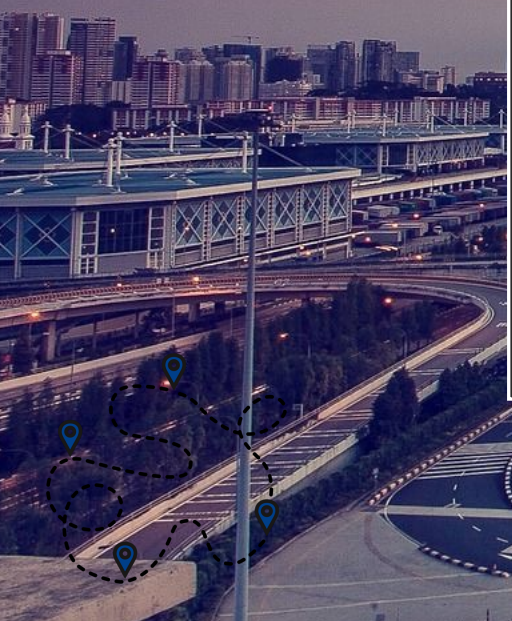
- **visumvrije toegang** voor 90 dagen
- visum nodig om Schengenstaten **binnen te komen**
- visum nodig om Schengenstaten **door te reizen** (transit)

http://en.wikipedia.org/wiki/Image:EU_visa_lists.png

We willen hier blijven en de Belgische nationaliteit verkrijgen. Dat is een van de redenen waarom we naar hier gekomen zijn: het is een investering voor mijn kinderen. Het Egyptische paspoort is erg beperkt om naar Europa of andere landen te gaan. Maar als de kinderen een Belgisch paspoort hebben, een van de sterkste paspoorten ter wereld, dan kunnen ze overal naartoe gaan en overal gaan werken.

Gabriela

Zorgen voor je moeder

*Ik heb Thomas leren kennen op een huwelijksfeest,
ondertussen meer dan twintig jaar geleden. We
voelden alle twee: ooh, er is iets. Maar het was
een beetje ondenkbaar, want zijn leven was in
België en het mijne in Argentinië.*

*Toen zijn we een relatie op afstand gestart. En na
twee jaar hebben we gezegd: we gaan trouwen,
want we willen de rest van ons leven met elkaar
delen.*

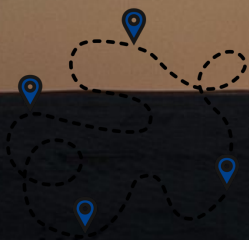
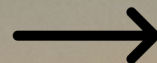
Gezinshereniging

Hereniging
van bestaand
gezin

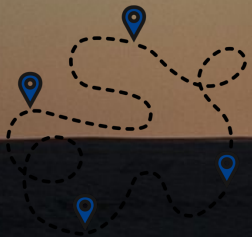

Vorming van
nieuw gezin

In 2011 kreeg mijn moeder in Argentinië ernstige gezondheidsproblemen. Ik heb een heel hechte band met mijn moeder en ik dacht er in die periode ook aan om zelf moeder te worden. Om al die redenen vonden we het een goed idee dat mijn moeder naar België zou komen. Dat was toen mogelijk via de procedure gezinshereniging: mijn moeder voldeed aan alle criteria.

Gezin van....

Derdelander

Echtgenoot / wettelijk
samenwonende partner

Kind < 18

Kind > 18 met beperking

Statische Belg

Echtgenoot / wettelijk
samenwonende partner

Kind < 21

Kind > 21 ten laste

Mobiele Belg en Unieburger

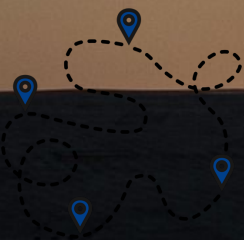
Echtgenoot / wettelijk
samenwonende partner

Kind < 21

Kind > 21 ten laste

Gezin van....

Derdelander

Ouders van
*minderjarige
vluchteling/subsidiair
beschermde*

Statische Belg

Ouders van
minderjarige Belg

Mobiele Belg en Unieburger

Ouders van *minderjarige
Unieburger* / Ouders en
(over)grootouders *ten
laste*

'Andere familieleden':
- duurzame relatie

- deel van gezin of ten
laste in herkomstland

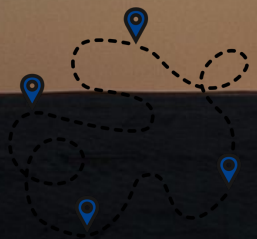

- persoonlijke
verzorging nodig

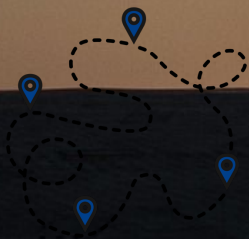
Ouders en
(over)grootouders ten
laste

wet 8 juli 2011

Ik was ondertussen tien jaar in België, en heb altijd alles gedaan om een goede burger te zijn: ik heb Nederlands geleerd, ben goed geïntegreerd, heb altijd mijn belastingen betaald. Maar puur omdat ik in een ander land geboren ben, kan ik mij niet permitteren om mijn moeder bij mij te hebben. En waar zijn de rechten van mijn kind, dat trouwens ook Belg is? Ook hij heeft het recht om dicht bij zijn grootmoeder te zijn.

Gezin?

Recht op vrij verkeer

Lang verblijf (> 3 maanden)

1° werk

-> *werknemers, zelfstandigen en werkzoekenden*

2° voldoende bestaansmiddelen +
ziekteverzekering

3° studeren

Ongewenste effecten van strenger migratiebeleid

Ander migratiekanaal

Categoriale substitutie

Andere route

Ruimtelijke substitutie

'Nu of nooit'

Intertemporele substitutie

Minder (tijdelijke) terugkeer *Omgekeerde stroom-substitutie*

Beperkte effectiviteit van
strengere maatregelen

Het is een bittere pil als je zo hard hebt moeten vechten, puur voor zoiets simpels als dicht bij uw geliefden te zijn. En ik wilde mijn moeder beschermen omdat ze zo zwak is; ik wilde voor haar kunnen zorgen. Maar je probeert te vergeven omdat je hier woont en ook veel warme mensen kent. En op de duur vergeef je, want je wilt gewoon een harmonieus leven.

Teume-Lisan

Samenleven met je partner

In 2018 zijn Mariamawit en ik getrouwd in Ethiopië. Ze diende een aanvraag tot gezinshereniging in. Mariamawit had een paspoort van Ethiopië en een geboorteakte. Ook ik heb allerlei documenten gegeven: over mijn contract, mijn salaris, mijn woning enzovoort.

Gezinshereniging met...

Derdelander

Statische Belg

Mobiele Belg
en Unieburger

sinds wet 8 juli 2011:

Huisvesting

Ziekteverzekering

Bestaansmiddelen

- stabiel en regelmatig
- toereikend

- 120% van het leefloon (€ 2089 netto / maand)
- Individuele beoordeling

(+ uitzonderingen)

Familieband bewijzen

Buitenlandse documenten

Vertaling

(behalve NL/FR/ENG/DU)

Controle van oorsprong

(behalve als Europees)

= *legalisatie*

Familieband bewijzen

geboorte

1992

geboorteakte

feb.
2018

april
2018

huwelijk

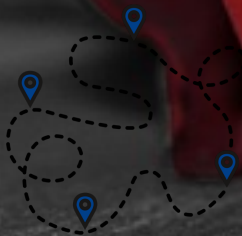
“Anders dan vandaag was men zich vroeger weinig bewust van de noodzaak om voor pasgeboren baby’s onmiddellijk na de geboorte een geboorteakte te verkrijgen. Het is ook een feit dat de meeste baby’s in Ethiopië buiten de ziekenhuizen werden geboren. Als gevolg daarvan is het niet ongevoel dat volwassenen hun geboorteakte pas tijdens hun volwassen leven halen wanneer zij die nodig hebben.”

Ethiopische advocaat

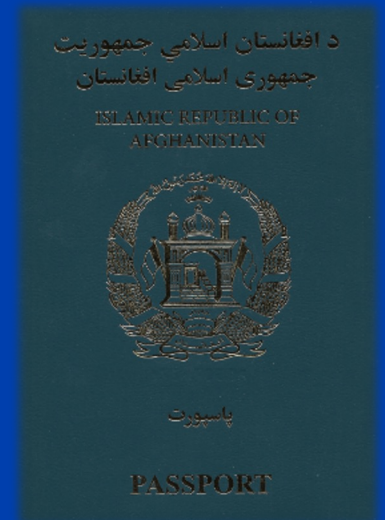

*Dan zijn we in beroep gegaan bij de Raad
voor Vreemdelingenbetwistingen. Eén jaar
later heeft de rechtbank beslist dat de Dienst
Vreemdelingenzaken fout was.
Uiteindelijk is het goed gekomen; ze is hier.
Maar ze hebben met onze tijd gespeeld.*

Mohammad

Op de vlucht

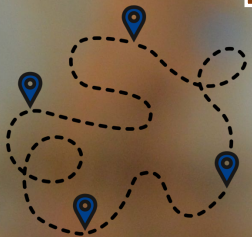

Gedurende vijftien jaar werkte ik voor de Afghaanse regering. Wat er op 15 augustus 2021 gebeurd is, was niet normaal. Tot 14 augustus was ik nog op kantoor; op 15 augustus kon ik er niet meer binnen.

Gedurende een week veranderde ik elke nacht van slaappleaats omwille van de arrestaties. Toen had ik de kans om Afghanistan te verlaten met een Belgisch legervliegtuig.

Ik kon mijn rugzak meenemen met twee T-shirts en één paar schoenen, niets meer.

Internationale bescherming

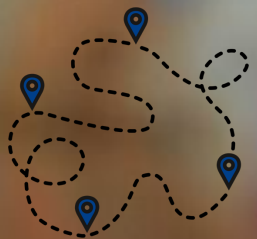
Verzoek om internationale bescherming...

1) Doen	→	Recht op opvang
2) Registreren	→	België verantwoordelijk?
3) Indienen	→	Eerste gesprek

Dublin III-verordening

- i) NBMV met familie in andere EU-lidstaat?
- ii) Gezinslid met (verzoek om) internationale bescherming in andere EU-lidstaat?
- iii) Verblijfstitel of visum voor andere EU-lidstaat gehad?
- iv) Land van irreguliere binnenkomst in EU
- vii) Land van indiening verzoek

Internationale bescherming

COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR DE VLUCHTELINGEN
EN DE STAATLOZEN

1) Vluchteling?

Buiten land van herkomst

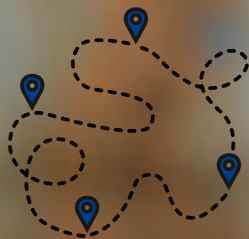
Gegronde vrees voor vervolging

Omwille van ras, religie, nationaliteit, politieke overtuiging of bepaalde sociale groep

Geen bescherming door eigen land

Internationale bescherming

COMMISSARIAAT-GENERAAL VOOR DE VLUCHTELINGEN
EN DE STAATLOZEN

2) Subsidiare bescherming?

Reëel risico op 'ernstige schade'

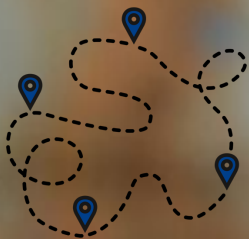
Doodstraf

Onmenselijke behandeling

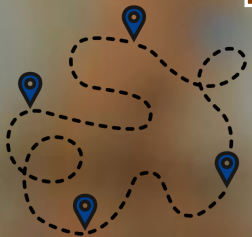

Gewapend conflict

*Ik hoor van veel mensen: 'Migranten komen hier voor een beter leven.'
Ik ben hier niet voor een beter leven; ik had mijn betere leven in mijn land.
Maar ik had geen andere keuze dan Afghanistan te verlaten.
Hier als vluchteling moet ik helemaal van nul beginnen. Ik hoop een goede
job te vinden nadat ik Nederlands heb geleerd.*

Nisa

Op weg naar België

zonder je man

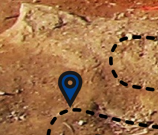

In maart 2011 begon de oorlog in Syrië. We dachten dat het na één jaar wel gedaan zou zijn en beslisten: we doen gewoon verder. Toen werd het restaurant van mijn man, Habib, kapotgebombardeerd en moesten we vluchten uit onze stad.

De zomer van 2014 was de ergste periode. Ons oudste kind van 7,5 jaar was nog nooit naar school kunnen gaan. Mijn man had drie broers verloren door de oorlog. Ik zei tegen Habib: 'Stel je voor dat dit met jou gebeurt?'

In september 2014 is Habib vertrokken uit Syrië. Hij is te voet met een smokkelaar de grens met Turkije overgestoken. Dan met een rubberboot naar Griekenland en dan te voet over de bergen, een stuk met de trein, een stuk met de bus... In oktober 2015 heeft hij in België asiel aangevraagd.

Externalisering van het Europees migratiebeleid

Ontradingscampagnes

Visa

Boetes voor
vervoersmaatschappijen

Strengere
grenscontroles

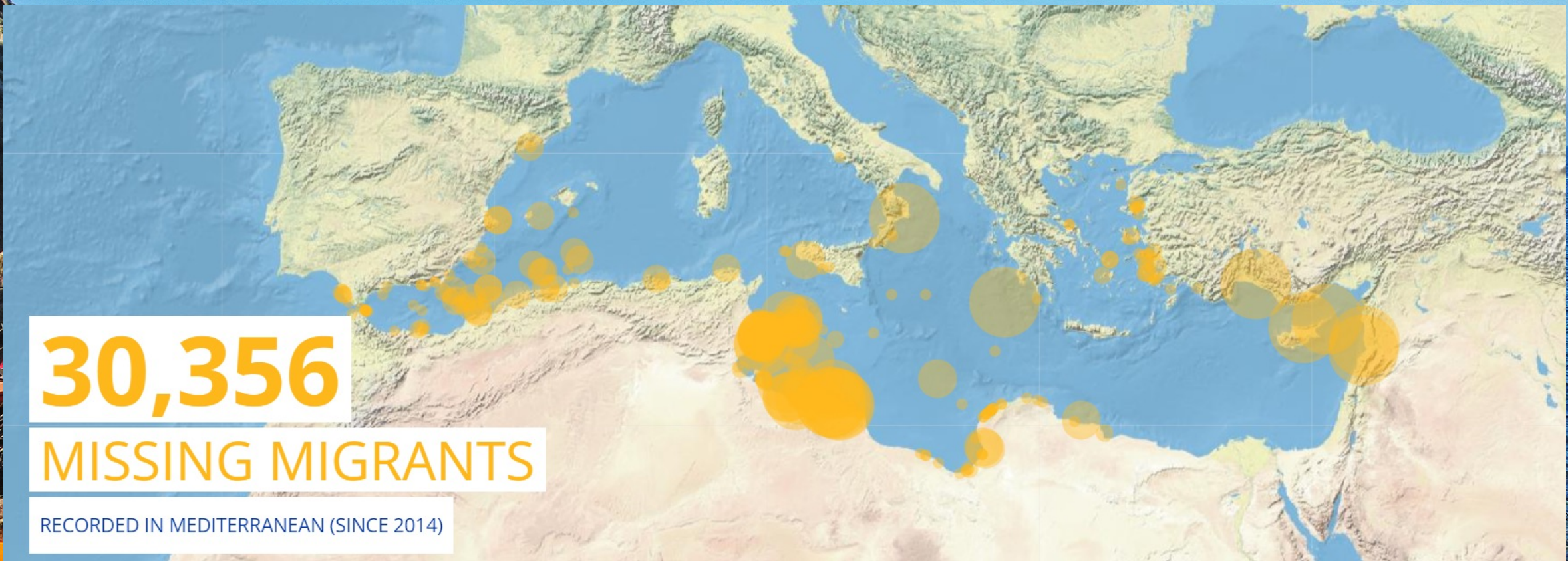
Overeenkomsten met
derde landen

! Beginsel van non-refoulement

Verbod om iemand terug te sturen (*refouler*) naar een land als risico op onmenselijke behandeling

Externalisering van het Europees migratiebeleid

30,356

MISSING MIGRANTS

RECORDED IN MEDITERRANEAN (SINCE 2014)

Vluchtelingen in de wereld

83% opgevangen in lage- en middeninkomenslanden

72% opgevangen in buurlanden

Enkele maanden nadat Habib vertrokken was, ben ik met mijn drie kinderen ook naar Turkije gegaan. We dachten dat het niet meer zo lang zou duren. Na drie maanden was ons spaargeld op en moest ik in de velden gaan werken. Het was heel zwaar werk, tien tot twaalf uur per dag voor weinig geld. Ik woonde dicht bij de grens met Syrië: naar Istanbul was het ongeveer zeventien uur met de bus. Twee keer moesten we heen en terug: één keer om de aanvraag in te dienen en één keer om het visum af te halen. Uiteindelijk zijn we in december 2016 in België aangekomen.

Gezinshereniging met vluchtelingen en subsidiair beschermden

Derdelander

sinds wet 8 juli 2011:

Huisvesting

Ziekteverzekering

Bestaansmiddelen

- stabiel en regelmatig
- toereikend

**Vluchteling of subsidiair
beschermd**

- Gezin bestond al
- Aanvraag ingediend *binnen 1 jaar (!)*

Ik ben heel blij dat mijn drie kinderen, zoals andere kinderen, recht mogen hebben op onderwijs en op een veilig leven, dat is het belangrijkste.

Misschien gaan mensen die jouw boek lezen niet echt 'voelen' wat ik nu zeg.

Maar misschien wel als ze luisteren naar de verhalen van hun ouders en grootouders over toen het hier oorlog was.

Oksana

Op de vlucht

uit Oekraïne

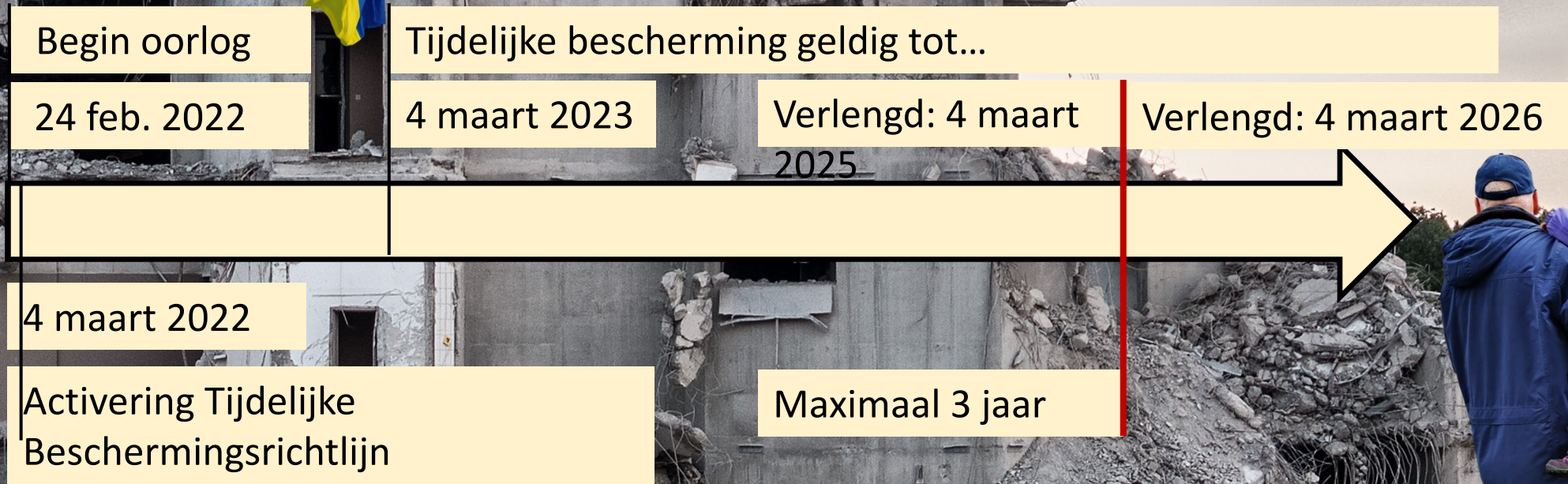

*Op 23 februari 2022 had ik alles in mijn land:
mijn job, mijn appartement, mijn vrienden. Op
24 februari was ik een vluchteling en had ik
niets meer: ik verloor mijn job, mijn familie is
overal verspreid en mijn land wordt elke dag
gebombardeerd.*

Tijdelijke bescherming

Tijdelijke bescherming

- 1) Oekraïners & familieleden
- 2) Staatlozen en derdelanders met internationale bescherming in Oekraïne & familieleden
- 3) Derdelanders met onbeperkt verblijfsrecht in Oekraïne die niet veilig en duurzaam kunnen terugkeren naar hun land

Op de vlucht

Uit Oekraïne

Tijdelijke bescherming

Hoe naar EU?

In welk land bescherming?

Verhuizen naar ander EU-land?

Lengte verblijf

Ook zonder paspoort

Keuze

Opnieuw tijdelijke bescherming

Maximaal 3 jaar

Uit andere landen

Internationale bescherming

Bijna geen legale wegen

Geen keuze: Dublin III-verordening

Internationale bescherming daar niet geldig

5 jaar, daarna onbeperkt verblijfsrecht

Het is een enorme hulp die de Belgische en Europese regeringen aan de Oekraïners geven. Psychologisch is het niet gemakkelijk, omdat ik vroeger nooit iets moest vragen. Ik wil nuttig zijn voor Oekraïne in deze historische periode. Als mijn Engels goed genoeg is, kan ik misschien voor een internationale organisatie werken die mensen zoekt die Oekraïens, Russisch en Engels spreken.

Magazwa

Alleen in België

Het was niet mijn bedoeling om naar België te komen. In Afrika was ik al geadopteerd door mijn oom en tante: mijn vader heeft me daar afgezet toen ik nog een baby was. Sinds die dag heb ik mijn vader en moeder nooit meer teruggezien.

Na jaren en jaren kwam er vaak een meneer langs. Op een dag waren mijn oom en tante niet thuis, en toen zei die meneer dat mijn neef, Nelson, en ik moesten meekomen omdat mijn oom en tante problemen hadden. Dan zijn we opeens naar een vliegtuig gegaan. Het is leuk voor een jongen die in Afrika woont: oh, je ziet een vliegtuig en zo.

Die meneer zei: 'We gaan een toertje doen, we komen wel terug.' Je weet helemaal niets. En dan zijn we naar Brussel gegaan. In het station zei de meneer: 'Wacht hier op mij, ik kom zo terug.' Maar hij is nooit teruggekomen. Het was heel koud en we hadden geen jas; we hadden niets van bagage.

Niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV)

Zonder ouders of voogd

< 18 jaar

bij twijfel -> medisch

recht op een (bijzondere) **voogd**

Duurzame oplossing - procedure

Duurzame oplossing?

Hereniging met ouders

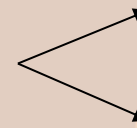

Terugkeer naar land van herkomst

Verblijfsrecht in België

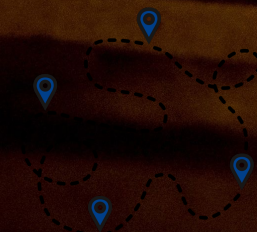
Adequate
opvang

Ouders of andere volwassenen

Overheid of ngo's

Enkel voor derdelanders

Die kunnen echt je hersenen kapotmaken, want je moet telkens opnieuw je verhaal vertellen. Ze vragen: Vanwaar kom jij? Hoe ben je hier gekomen? Wat was je plan? Met wie? Wat was zijn naam? Wat is je geboortedatum? Vragen om te weten of je verhaal echt klopt. Welke vlucht heb je genomen? Welke trein? Echt van alles. Ik begrijp wel dat dat hun taak is, maar na een tijdje wilde ik echt niet meer.

Ze zeiden tegen mij: sommige mensen zeggen wel de waarheid, maar sommige mensen liegen om papieren te krijgen. Ze willen er precies iets uithalen wat je niet hebt. Maar ik had altijd hetzelfde verhaal: als ze mij niet geloven, kan ik niet een ander verhaal vertellen omdat ze iets anders willen horen.

Nu heb ik het niet meer moeilijk, maar in het verleden moest ik altijd huilen als ik zag hoe de ouders van mijn vrienden hen kwamen ophalen met de auto. Ik moest alles zelf uitzoeken. Ik vind het ook niet leuk dat ik zo snel ben opgegroeid, zo snel volwassen ben geworden in mijn hoofd.

Ik vind echt dat iedereen gelijk moet zijn. Maar door de nationaliteit is er een verschil. Door huidskleur is er een verschil. Door geloof is er een verschil. Dat vind ik echt erg van de wereld.

Als je iets wilt bereiken, moet je nooit opgeven; dat heb ik geleerd in het leven. Ik ben mijn eigen vader en mijn eigen moeder. Voordat ik iets doe, vraag ik me altijd af wat mijn ouders daarvan zouden vinden.

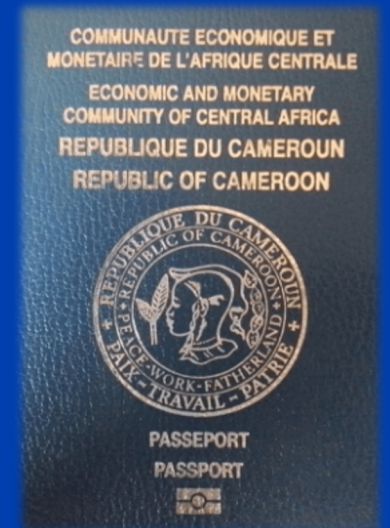
Ik zou graag architect worden, want ik kan heel goed tekenen. Maar ik zal moeten kiezen tussen voetbal en school. En met voetbal kan ik geld verdienen. Dan kan ik teruggaan naar Afrika om mijn ouders te zoeken en hun te vragen: waarom?

Fabrice

Zonder wettig verblijf

Ik ben al een hele tijd in België. Ik ben een asielzoeker, die een 'sans-papiers' is geworden. Ik heb alle mogelijke manieren geprobeerd, zoals asiel en regularisatie. Ik heb nooit een positief antwoord gekregen.

Toen ik werd opgeroepen voor het interview op het Commissariaat, heeft mijn advocaat me jammer genoeg in de steek gelaten.

Mensen zonder wettig verblijf

Irreguliere migranten

Taal

Werkelijkheid

Terugkeer

Bevel om het grondgebied te verlaten

(+ inreisverbod)

(+ detentie)

0-30 dagen

Vrijwillige terugkeer

Gedwongen terugkeer

**! Beginsel van non-refoulement
geldt voor *iedereen***

Detentie

- 1) Mensen zonder wettig verblijf
- 2) Aan de grens zonder de juiste documenten
- 3) Tijdens de asielprocedure (onder bepaalde voorwaarden)

Alternatief?
Individuele beoordeling

Humanitaire regularisatie (*9bis*)

Ontvankelijk?

Verblijfplaats in België

'Buitengewone
omstandigheden'

Identiteitsdocument

357 euro

Gegrond?

Discretionaire
bevoegdheid

Het is niet allemaal slecht: er zijn ups en downs, er is zon en regen. Ik heb kennissen, vrienden: dat maakt me een beetje solide, want helemaal alleen zou ik dit gewicht niet aankunnen. Zo is het leven. Verwacht niet dat het altijd roze is. Stel je ook voor dat als het niet mooi is, het mooi kan worden.

Dankjewel!

De royalty's worden geschonken aan NANSEN, een juridisch expertisecentrum voor personen die internationale bescherming nodig hebben.

Migratierecht

Tussen mens en staat

Prof. Ellen Desmet

